

मराठी विभाग

द्वितीय वर्ष कला

SYBA – MAR (II)

(To be implemented from 2020 – 2021)

SEM – 3

द्वितीय वर्ष कला मराठी सत्र तिसरे व चौथे (प्रत्येक सत्रात ३ श्रेयांकने)

द्वितीय वर्ष बी.ए. (मराठी) अभ्यासपत्रिका क्र.२ च्या अभ्यासक्रमात तिस-या सत्रात कादंबरी या साहित्य प्रकाराचा सैधांतिक परिचय व दोन कादंब-या यांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. चौथ्या सत्रात आत्मकथन या साहित्य प्रकाराची ठळक वैशिष्ट्ये व दोन आत्मकथने यांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. या अभ्यासक्रमाची श्रेयांकन पद्धतीनुसार रचना करण्यात आली आहे. हा अभ्यासक्रम दोन सत्रात विभागला असून नेमलेल्या विशिष्ट तासिकांमध्ये तो शिकवला जाणे आवश्यक आहे.

सत्र ३ (तिसरे) - एकूण व्याख्याने ४५ - श्रेयांकने - ०३

घटक -१ कांदवरी : एक साहित्यप्रकार - परिचय (१५ तासिका) श्रेयांकन १ कादवरी हा कथनात्मक साहित्यप्रकार त्या दृष्टीने त्याच्या घटकांची माहिती कथानक, निवेदन, व्यक्तिरेखा, भाषा, निवेदनाचे प्रकार, व्यक्तिरेखांचे प्रकार, कादंबरीची एकूण संरचना .

घटक- २ 'थेंक यू मिस्टर ग्लाड :- कादंबरी- अनिल वर्वे पॉप्युलर प्रकाशन (१५ तासिका) श्रेयांकन १

घटक- ३ इंधन :- कादंबरी -हमीद दलवाई मौज प्रकाशन गृह

सत्र - ४ (चौथे) एकूण व्याख्याने ४५ - श्रेयांकने -३

घटक- १ 'आत्मकथन' या साहित्यप्रकाराची ठळक वैशिष्ट्ये (१५ तासिका) श्रेयांकन- १

घटक- २ 'मन में है विश्वास'- विश्वास नांगरे पाटील, राजहंस प्रकाशन, (१५ तासिका) श्रेयांकन १

घटक- ३ कोल्हाट्याचं पोर- आत्मकथन - किशोर शांतावाई काळे- ग्रंथाली प्रकाशन

तृतीय सत्रान्त परीक्षा - III

द्वितीय वर्ष बी.ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र.-II

अंतर्गत परीक्षा - एकूण - २५ गुण

श्रेयांकन पद्धतीतील एक आवश्यक भाग म्हणून अंतर्गत चाचणी परीक्षा वर्गात होणे आवश्यक आहे.

तृतीय सत्रातील चाचणी परीक्षांचा तपशील व गुण विभागणी पुढीलप्रमाणे -

- १) चाचणी परीक्षा - कादंबरी या साहित्यप्रकाराचा सैधान्तिक परिचय या भागावर आणि शिकविलेल्या कादंबरीवर वस्तुनिष्ठ प्रश्न / टीपा - २० गुण
२) वर्गातील उपस्थिती - मराठी वाझमय मंडळ तसेच यासारख्या कार्यक्रमात प्रत्यक्ष सहभाग - ०५ गुण

तृतीय सत्रान्त परीक्षा - (III-SEM) - ७५ गुण

प्रश्न १. 'कादंबरी' या साहित्यप्रकाराचा सैधान्तिक परिचय यावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण १५

प्रश्न २. 'थँक यू मिस्टर ग्लॉड' या कादंबरीवर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण १५

प्रश्न ३. 'इंधन' या कादंबरीवर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण १५

प्रश्न ४. प्रत्येक गटातील एकेक टीप लिहा. (अंतर्गत पर्यायासह) - गुण १५

प्रश्न ५. सर्व घटकांवर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न - गुण १५

अ) एका वाक्यात उत्तरे

ब) पर्यायी उत्तरे

चतुर्थ सत्रान्त परीक्षा - IV
 द्वितीय वर्ष वी.ए.मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. II
 अंतर्गत परीक्षा एकूण गुण - २५ गुण

श्रेयांकन पद्धतीतील एक आवश्यक भाग म्हणून अंतर्गत चाचणी परीक्षा वर्गात होणे आवश्यक आहे.

तृतीय सत्रातील चाचणी परीक्षांचा तपशील व गुण विभागणी पुढीलप्रमाणे -

- १) चाचणी परीक्षा - 'आत्मकथन' या साहित्यप्रकाराचा सैध्दान्तिक परिचय या भागावर आणि शिकविलेल्या आत्मकथनावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न/टीपा - २० गुण
 २) वर्गातील उपस्थिती - मराठी वाङ्मय मंडळ तसेच यासारख्या कार्यक्रमात प्रत्यक्ष सहभाग - ०५ गुण

चतुर्थ सत्रान्त परीक्षा - - ७५ गुण

- प्रश्न १. 'आत्मकथन' या साहित्यप्रकाराचा सैध्दान्तिक परिचय यावर अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण १५
 प्रश्न २. 'मनमे है विश्वास' या आत्मकथनावर अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण १५

- प्रश्न ३. 'कोल्हाटयाचं पोर' या आत्मकथनावर अंतर्गत पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण १५
 प्रश्न ४. प्रत्येक गटातील एकेक टीप लिहा (अंतर्गत पर्यायांसह) - गुण १५
 १. आत्मकथनाचा सैध्दान्तिक परिचय
 २. मनमे है विश्वास
 ३. कोल्हाटयाचं पोर

- प्रश्न ५. सर्व घटकांवर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न - गुण १५
 अ) एका वाक्यात उत्तरे
 ब) पर्यायी उत्तरे

SYBA – PAPER NO. III
(To be implemented from 2020 – 2021)

द्वितीय वर्ष, कला, मराठी अभ्यासपत्रिका क्र.३

द्वितीय वर्ष, कला (मराठी) अभ्यासपत्रिका क्र.३ च्या अभ्यासक्रमातील तिस-या व चौथ्या सत्रासाठी एकूण चार नव्या अभ्यासपत्रिका -भाषा आणि भाषाभ्यास . मराठीच्या बोलीचा अभ्यासः आगरी बोली नेमण्यात आले आहे .

या अभ्यासक्रमाची श्रेयांकन पद्धतीनुसार रचना करण्यात आली आहे . वरील अभ्यासक्रम दोन संत्रात विभागलेला असून नेमलेल्या विशिष्ट तासिकांमध्ये तो शिकविला जाणे आवश्यक आहे .

सत्र चारसाठी मराठीच्या बोलीचा अभ्यासः आगरी बोलीः

सत्र ३ अभ्यासपत्रिका क्र.३ एकूण व्याख्याने ४५ श्रेयांकने ३
भाषा आणि भाषाभ्यास

घटक १ अ) मानवी भाषेचे स्वरूप, एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १
संप्रेषण -मानवी आणि मानवेतरांचे, मानवांचे भाषिक व भाषेतर संप्रेषण, मानवी भाषेची लक्षणे किंवा स्वरूप विशेष (धन्यात्मकता, चिन्हात्मकता, यादृच्छिकता, सर्जनशिलता, प्रत्यक्षातीतता, सामाजिकता, परिवर्जनशीलता इ .) मानवी भाषेच्या व्याख्या .

आ) भाषेची विविध कार्ये- रोमान याकवसनचे संप्रेषणाचे नमुनारूप व ६ भाषिक कार्ये (निर्देशात्म, आविष्कारात्म, परिणामनिष्ठ, सौंदर्यात्म, संपर्कनिष्ठ, अतिभाषात्म)

घटक २अ) भाषा, समाज आणि संस्कृती - एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १
भाषा -एक सांस्कृतिक संचित, सांस्कृतिक जडणघडणीचे, संक्रमणाचे माध्यम एडवर्ड सपीर वेंजामीन वोर्फ यांचा भाषिक सापेक्षतावादाचा अभ्युपगम भाषेकडे पाहण्याचा समाज भाषावैज्ञानिक दण्डिकोण, समाजातील भाषावैविध्य आणि भाषेचा वहुजिनसीपणा, भाषिक-सांस्कृतिक विविधता परस्परसंवंध

आ) भाषेचा विकास आणि -हास -संकल्पनाविचार : एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १ जागतिकीकरण आणि भाषिक-सांस्कृतिक विविधता -परिणाम, भाषिक धुवीकरणाचे धोके, भाषेच्या 'विकासाची संकल्पना' भाषेच्या प्रगतीचे निकष किंवा मापदंड, भाषिक -हासाची संकल्पना, भाषिक-हासाच्या विविध अवस्था किंवा टप्पे, भाषिक -हासाची कारणे, भाषानियोजन आणि भाषेचा विकास

घटक ३ अ) भाषा, प्रमाण भाषा आणि बोली-संकल्पना विचार : एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

'प्रमाण भाषा' म्हणजे काय, प्रमाण भाषेची आवश्यकता, प्रमाण भाषा व बोली यांच्यातील संवंध, त्यांचे वापरक्षेत्र, बोलीवैविध्य-उपबोली, स्थानिक बोली-प्रादेशिक बोली -जातीनिष्ठ बोली-सामाजिक बोली इ. बोलींविषयीचे गैरसमज (शुद्धाशुद्धता, श्रेष्ठकनिष्ठता, अंगभूत क्षमता इ.) व तथ्ये, मराठीच्या विविध बोली

आ) बोलींच्या अभ्यासाची गरज व महत्व

बोलीविज्ञान (Dialectology) बोलींच्या अभ्यासाची दिशा -बोलींचा विजनात्मक अभ्यास, सामाजिक-सांस्कृतिक अभ्यास, बोलींच्या अभ्यासाची साधने, क्षेत्रिय कार्य (Field Work) बोलींची व्याकरणे व कोशरचना यांचे महत्व, बोलींसमोरील आव्हाने व त्यांचे जतन व संवर्धन यांसाठी करावयाच्या प्रयत्नांची दिशा

SEM-4 (UAMAR 401)

सत्र-४ (चौथे) एकूण व्याख्याने ४५, श्रेयांकने ३

द्वितीय वर्ष वी.ए.मराठी अभ्यासपत्रिका क्र.४०१ मराठीच्या बोलींचा अभ्यासः आगरी बोली

घटक १ एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

अ) आगरी बोलीची वैशिष्ट्ये-व्युत्पत्ती आणि विकास व्याकरणिक वैशिष्ट्ये, उच्चार प्रक्रिया-म्हणी, वाक्प्रचार, शब्दसंग्रह इ.

आ) आगरी लोकसंस्कृती, आगरी बोलीचे प्रभाव क्षेत्र, आगरी साहित्याचा इतिहास

घटक २ एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

आगरी बोलीतील निवडक कवितांचा अभ्यासः १)पानी कवा येनार, सारेवाराचा पलाट, मायच्यं सुरक्याची गोदरी-प्रा.एल.वी.पाटील, २)आगरी-कोळी, आय-चंद्रकात मढवी ३)आवचा आगोर-डॉ.सजीव म्हात्रे ४)मीठ, नवी मुंबई-रामनाथ म्हात्रे ५)इनकूरी, आमी जातीच हाव आगरी- पुंडलिक म्हात्रे ६) जमिनीचा तुकरा, लोखांचा राज (आगरी फटका)-म.वा.म्हात्रे ७) वंदर खोपट- मुकेश कांवळे ८) आलं कंपनीवालं आलं सौ.सुनंदा मोडखरकर ९)पायंडा- सौ.शोभना रामकृष्ण पाटील १०) एसई.झेड नवरा- गणपत म्हात्रे ११) खलाटी- अविनाश पाटील १२) दिप्तीला गाव सारा धावला- दिनानाथ वेटू पाटील १३) आमचेकरं आता परकात्प आयलंय- विश्वास ठाकूर, नेस्ल.

घटक ३ एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

आगरी बोलीतील निवडक कथांचा अभ्यासः १) साकव- परेन जांभळे २) मौल-शंकर सखाराम ३) म्हारत्याचा तेरावा-मोहन भोईर ४)वेमट्याचा वेरा- चंद्रकांत पाटील ५)हरिभाऊ घरत- भगताचा उतारा ६) खपला कपला- रमेश म्हात्रे ७) निवरणुका- ए.डी. पाटील ८) जोल- अविनाश पाटील ९) सरलं ते दिन रक्हेल्या त्या आठवणी- म.वा.म्हात्रे १०) शालन जावाचा हाय- प्रा.जयवंत पाटील

तृतीय सत्रांत परिक्षेचे स्वरूप

तृतीय सत्रान्त परीक्षा - III

विद्यार्थी वर्ष वी.ए.मराठी अभ्यासपत्रिका क्र.-III

अंतर्गत परीक्षा - एकूण - २५ गुण

श्रेयांकन पद्धतीतील एक आवश्यक भाग म्हणून अंतर्गत चाचणी परीक्षा वर्गात होणे आवश्यक आहे.

तृतीय सत्रातील चाचणी परीक्षांचा तपशील व गुण विभागणी पुढीलप्रमाणे -

- १) चाचणी परीक्षा - मानवी भाषेचे स्वरूप या भागावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न /टीपा - २० गुण
 २) वर्गातील उपरिथिती मराठी वाइमय मंडळ तसेच यांसारख्या कार्यक्रमात प्रत्यक्ष सहभाग - ०५ गुण

तृतीय सत्रान्त परीक्षा - (III-SEM) - ७५ गुण

प्रश्न १. मानवी भाषेचे स्वरूप या घटकावर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न - १५ गुण

प्रश्न २. भाषा, समाज आणि संस्कृती या घटकावर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न - १५ गुण

प्रश्न ३. भाषा, प्रमाण भाषा आणि बोली - संकल्पना विचार या घटकावर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न - १५ गुण

प्रश्न ४. घटक १, २ व ३ यांवर अंतर्गत पर्यायासह तीन टीपा - १५ गुण

प्रश्न ५. घटक १, २ व ३ यांवर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न - १५ गुण

अ) एका वाक्यात उत्तरे - १० गुण

ब) पर्यायी उत्तरे - ०५ गुण

चतुर्थ सत्रान्त परीक्षा - IV

द्वितीय वर्ष वी.ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. -III

अंतर्गत परीक्षा - एकूण - २५ गुण

श्रेयांकन पद्धतीतील एक आवश्यक भाग म्हणून अंतर्गत चाचणी परीक्षा वर्गात होणे आवश्यक आहे.

तृतीय सत्रातील चाचणी परीक्षांचा तपशील व गुण विभागणी पुढीलप्रमाणे -

१) चाचणी परीक्षा - आगरी बोलीची वैशिष्ट्ये व आगरी लोकसंस्कृती या भागावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न / टीपा - २० गुण

२) वर्गातील उपरिथिती - मराठी वाइमय मंडळ तसेच यासारख्या कार्यक्रमात प्रत्यक्ष सहभाग - ०५ गुण

चतुर्थ सत्रान्त परीक्षा - (Sem-IV) स्वरूप

प्रश्न १. घटक १ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न - ७५ गुण

प्रश्न २. घटक २ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न - १५ गुण

प्रश्न ३. घटक ३ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न - १५ गुण

प्रश्न ४. घटक १, २ व ३ यावर अंतर्गत पर्यायासह तीन टीपा - १५ गुण

प्रश्न ४. घटक १, २ व ३ यावर वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचा प्रश्न - १५ गुण

अ) एका वाक्यात उत्तरे - १० गुण

ब) पर्यायी उत्तरे - ०५ गुण

विभागप्रमुख, मराठी विभाग

प्राचार्य

चांगू काना ठाकूर

चांगू काना ठाकूर

कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय,
नवीन पनवेल (स्वायत्त)

कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय,
नवीन पनवेल (स्वायत्त)